

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۱۸/۰۴/۱۴

استاد شاه محمود محمود

برج های ساعت شهر کابل

بخش دوم

۲ - برج ساعت وزارت حربیه:

مقدمه:

در دو کنار بازار صدر (جاده میوند) دو منار جلب توجه داشت یکی منار نجات و آن دیگری برج ساعت وزارت حربیه (دفاع) بود. هنگامیکه از منار نجات به طرف پل محمود حرکت مینمودید. با همراهی جوی یا نهر «پل مستان» و عقب آن «چمن حضوری» قرار گرفته ، «تپه مرنجان» در کنار راست تان افتاده است. از قسمت وسط آپارتمانها آغاز میگردد که ساخته های دهه ۲۰ و ۳۰ هـ ش بود. در دو طرف آپارتمانها، مغازه های تجار و دکاکین قالین فروشی بنا گردیده است. این بنا ها قبلاً ملکیت وزارت داخله بود اما امروز نمیدانم کی ها آنها را به تصرف خویش دارند. در خاتمه آپارتمانها به طرف چپ مسجد بزرگ عیدگاه واقع است که در ایام مساعد بودن هوا در این مسجد بزرگ، نماز عید از طرف تمام کابلی ها و اطراف آن ، برگزار میشود. به طرف راست تالار بزرگی قرار دارد که در هنگام جشن استقلال ؛ پادشاه وبعد روسای جمهور با فامیل و اراکین دولت جا میگرفتند و در سرک مقابل شان رژه نظامی اجرا میگردد. از این جا که بگذریم در جلو پل محمود خان «برج ساعت وزارت حربیه» نظر ما را جلب میکرد که در اثر جنگ های بین الاحزاب و گروه های متخاصم به کلی نابود شده بود.

"برج ساعت وزارت حربیه" در جوار پل محمود خان کابل احتمالاً در زمان امیرحبیب الله خان و یا شاه امان الله اعمار شده بود.

برج ساعت متذکره بعد از برج ساعت قصر دلکشای ارگ، دومین ساعتی بود که در کابل آورده شده است. این برج همانند دیگر آبدات تاریخی ما، در جریان جنگ های داخلی در دهه هفتاد هـ ش با راکت و گلوله به ویرانه مبدل گردید که در اثر توجه شاروالی کابل در سال ۱۳۹۲ هـ ش مجدداً اعمار گردید.

مشخصات برج ساعت وزارت حربیه:

بنابر مشخصات برج ساعت ارگ که در اختیار ما است تفاوت زیادی میان این دو برج دیده میشود. از اینکه در دیار هجرت به سر میبرم مشکل است به همه اسناد و آثار که در مورد این برج وجود داشته باشد دسترسی داشته باشم به آنهم من فکر میکنم این برج توأم با برج ساعت ارگ در زمان امیر حبیب الله خان سراج الملة والدین آباد شده است. اما برخی عقیده دارند که این بنا در سال ۱۳۱۲ هـ ش پس از طرح ساختمان و مفکوره برج ساعت دلکشا در جهت شمال دریای کابل به ارتفاع ۱۲ متر روی قاعده شش ضلعی [؟] به قطر تقریباً پنج متر از خشت پخته و چوب با کاربرد هنر معماری و نجاری ساخته شده بود. (۱)

مؤلف شناسنامه آبدات تاریخی افغانستان برخلاف نوشته شاروالی کابل برج ساعت متذکره را روی قاعده هشت ضلعی از خشت پخته، چونه، ریگ، و سنگ چهلستون و خشت های سمندی و آهن در چهار طبقه ساخته شده با زینه های

د پانو شمیره: له ۱ تر ۲

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولی

مدور هر چهار طبقه با هم ارتباط داشت می نویسد ، و هر ضلعی و منزل آن دارای کلکین ها بود که در چهار ضلع شمالی، جنوبی، غربی و شرقی ساعت نصب شده و در چهار ضلع دیگر محراب و منبر با امیل های زنجیره یی که با گچ آماده و تزئین شده بود. در منزل اول ضلع سمت شمالی دروازه درآمد وجود داشت. پوشش این برج آهن پوش از سنگ سمنتی بوده صفا برج یک متر از صحن سرک بلند تر اعمار شده بود. (۲)

احیاً مجدد برج ساعت وزارت حربیه:

در احیا و ترمیم آبدات تاریخی و باستانی معمولاً با آگاهان و باستان شناسان مشوره می نمایند تا به رویت نقشه ها و یا تصاویر؛ آبدۀ تاریخی را میتوان احیاً و یا ترمیم نمایند. اقدام شاروالی کابل در مورد اعمار دوباره این برج کار نیک و پسندیده است، اما یک نکته را نمیتوان نادیده گرفت. برج ساعت قبلی در حدود یک قرن قبل با امکانات ناچیز با زیبایی های بیشتر آباد شده بود و دریغا گروه های متخاصم این برج را با خونپاره و مرمی ویران نمودند و از قامت فروریخت . در حالیکه ما شاهد قامت افراشته این ساعت چند قرن دیگر نیز میبودیم.

با تأسف برج جدید که شاروالی کابل اعمار و احیا مجدد نموده؛ عاری از هرگونه زیبایی و دیکور بیرونی است. ضمناً با وجود موجودیت تصاویر و جزئیات برج قبلی؛ شاروالی کابل با همه امکانات اقتصادی و فنی نتوانسته است که اصل گذشته را بازگرداند. ساعت برج نظر با ساعت قبلی کوچک تر است و نمیتوان آنرا از فاصله دور تشخیص داد. کلکین ها و قاعده همچنان بدون کنده کاری ها و زیبایی است. با انهم کوشیده اند تا نام و نشان آن برج را زنده نگهدارند که قابل تحسین میباشد.

ارزومندم تا این برج ساعت حفظ گردد و هرگز رخ آن را با ضربات ناهنجاز زخمی نه نمایند .